

Sygn. akt VI Ka 204 / 15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 09 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Elblągu w VI Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Kosecka - Sobczak

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Prabucka – Ochniak

po rozpoznaniu w dniu 09 czerwca 2015 roku

sprawy P. Z. (1)

obwinionego o czyn z art. 96 § 3 kw

z powodu apelacji Komendanta Straży Miejskiej w D.

od wyroku Sądu Rejonowego w Działdowie

z dnia 30 marca 2015 roku o sygn. II W 125 / 15

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Działdowie do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt VI Ka 204 / 15

UZASADNIENIE

P. Z. (1) został obwiniony o to, że w dniach 29 sierpnia 2014 roku – 04 września 2014 r. w D. wbrew obowiązkowi, nie wskazał na żądanie uprawnionego organu, tj. Straży Miejskiej, komu powierzył pojazd do kierowania marki H. o nr rej. (...), tj. o czyn z art. 96 § 3 kw.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Działdowie z dnia 30 marca 2015 r. sygn. II W 125 / 15 uniewinniono obwinionego P. Z. (1) od zarzucanego mu czynu. Nadto Sąd Rejonowy w Działdowie obciążył Skarb Państwa kosztami przedmiotowego postępowania.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł Komendant Straży Miejskiej w D. i na podstawie art. 103 § 2 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego w całości i wniósł o jego zmianę poprzez uznanie obwinionego P. Z. (1) winnym zarzucanego mu czynu i ukaranie karą grzywny oraz obciążenie kosztami postępowania, względnie jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Skarżący zaskarżonemu przy tym wyrokowi zarzucił :

- 1) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za postawę rozstrzygnięcia poprzez uznanie, że zgromadzony materiał dowodowy w postępowaniu o wykroczenie przeciwko P. Z. (1) jest niewystarczający do uznania winy obwinionego z art. 96 § 3 Kodeksu wykroczeń, podczas gdy właściwa ocena zebranego materiału prowadzi do odmiennych wniosków,
- 2) obrazę prawa materialnego poprzez błędną wykładnię wykroczenia przewidzianego w art. 96 § 3 Kodeksu wykroczeń i uznanie, że może ono zostać popełnione wyłącznie umyślnie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Następstwem rozpoznania apelacji wniesionej przez Komendanta Straży Miejskiej w D. stała się konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku z jednoczesnym przekazaniem sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w Działdowie do ponownego rozpoznania.

Nie rozstrzygając kwestii winy, bądź też jej braku, po stronie P. Z. (1), w zakresie zarzucanego wykroczenia należy mieć na uwadze fakt, iż zgodnie z art. 424 § 1 pkt 1 kpk w zw z art. 82 § 1 kpw uzasadnienie wyroku Sądu I instancji powinno zawierać wskazanie, jakie fakty sąd uznał za udowodnione lub nieudowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych, a ponadto wskazywać wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku. Uzasadnienie wyroku musi zawierać ustalenia i rozważania będące w swej istocie pewnym sprawozdaniem ze stosowania w toku rozprawy przepisów normujących to stadium postępowania. Takie stanowisko prowadzi do możliwości stworzenia pewnego schematu sporządzania uzasadnienia, które powinno zawierać ustalenia sądu co do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia w sprawie, przedstawienie przeprowadzonych dowodów z jednoczesnym dokonaniem ich oceny i określeniem znaczenia dla przyjętych ustaleń, we wzajemnym ich powiązaniu, oraz wyjaśnienie podstaw merytorycznego rozstrzygnięcia. W orzecznictwie sądowym stwierdza się, że uzasadnienie wyroku powinno wskazywać logiczny proces, który doprowadził sąd do wniosku o winie lub też niewinności obwinionego. Sąd powinien zatem wskazać w uzasadnieniu, jakie fakty uznaje za ustalone, na czym opiera poszczególne ustalenia i dlaczego nie uznaje dowodów przeciwnych, a następnie jakie wnioski wyprowadza z dokonanych ustaleń. Treść uzasadnienia musi ustalać a posteriori proces myślowy, który przebiegał w czasie narady, poprzedzając wydanie wyroku. Prawidłowość uzasadnienia wyroku warunkuje również możliwość prawidłowej kontroli instancyjnej / zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 września 1973 r., II KR 105/73, OSNPG 1974, nr 3, poz. 47; z dnia 22 lutego 1982 r., II KR 337/81, OSNPG 1983, nr 2, poz. 22; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 09 listopada 2006 r., II AKa 161/06 KZS 2007, z. 1, poz. 48 /. Sąd Odwoławczy kontrolując bowiem poprawność wydanego przez Sąd I instancji wyroku, przede wszystkim dokonuje oceny prawidłowości przyjętych ustaleń faktycznych i przeprowadzonej analizy materiału dowodowego zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Uzasadnienie takie stanowi więc integralną część orzeczenia i pełni niezmiernie istotną rolę jako źródło informacji dla stron, dla których motywy jakimi kierował się Sąd wydając zaskarżony wyrok, mogą mieć zasadnicze znaczenie przy podejmowaniu decyzji w przedmiocie poddania go kontroli instancyjnej. Odzwierciedla ono przebieg rozumowania Sądu, proces myślowy, który doprowadził go do rozstrzygnięć zawartych w wyroku. Podobnie jak rozumowanie Sądu, uzasadnienie wyroku powinno zawierać: ustalenie podstawy faktycznej wyroku, wskazanie na jakich dowodach sąd oparł ustalenia faktyczne

i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych, wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku, a w przypadku skazania sprawcy przytoczenie okoliczności, które Sąd miał na uwadze przy wymiarze kary. W uzasadnieniu sąd ma obowiązek uwzględnić wszystkie dowody przeprowadzone w sprawie, ale podstawę ustaleń mogą stanowić tylko te z nich, które sąd uznał za wiarygodne i istotne, co musi być przedmiotem rozważań sądu, z uwzględnieniem zasad określonych w art. 7 / (...) 149/90, OSNKW 1991, nr 7-9, poz. 41/, a przedstawionych w uzasadnieniu /SN IV KR 217/70, OSNKW 1971, nr 5, poz. 73; SN Rw 618/74, OSNKW 1975, nr 3-4, poz. 47; SN II KR 268/86, OSNPG 1987, nr 6, poz. 65/. Wskazać przy tym należy, iż wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku nie może ograniczyć się do wymienienia zastosowanych przepisów, lecz należy przedstawić przyjęty sposób ich wykładni i zastosowania / zob. SN II KR 25/83, OSNPG 1984, nr 3, poz. 17; SN V KK 207/07, Prok. i Pr. 2008, nr 5, poz. 14/. Jeżeli zaś przy rozbieżności poglądów w doktrynie i orzecznictwie Sąd decyduje się podzielić określone stanowisko, to powinien, nie tylko przez samo odwołanie się do niego, ale także przez rozważenie argumentów wyrażonych przez zwolenników innego poglądu, wskazać w sposób przekonujący powody trafności aprobowanego poglądu i niezasadności jego przeciwności / zob. Lech Krzysztof Paprzycki. Komentarz aktualizowany do art.424 Kodeksu postępowania karnego. Stan prawny : 23.02.2015 r./.

W niniejszej zaś sprawie uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie spełnia wymogów przewidzianych w powołanym przepisie prawnym. Sąd Rejonowy w Działdowie nie wskazał bowiem w dostateczny sposób, jakie fakty uznał za udowodnione i jak ocenił poszczególne dowody oraz dlaczego oparł się na określonych dowodach, w tym nie przedstawił kompleksowej oceny wyjaśnień obwinionego oraz innych występujących w sprawie dowodów. S. pisemnych motywów wyroku odnośnie zawartego w pkt I tego orzeczenia rozstrzygnięcia, nie pozwala Sądowi

Okręgowemu w żaden sposób odnieść się do prawidłowości zaskarżonego wyroku w tym zakresie. Zauważyć też należy, że w motywach pisemnych wyroku, poświęconych tej materii, Sąd I instancji jedynie lakonicznie wskazał, iż P. Z. (2) w przedmiotowej sprawie „udzielił odpowiedzi w zaledwie kilka dni i wyjaśnił, że nie pamięta, kto mógł kierować samochodem”. Sąd Rejonowy we wskazanej materii ponadto podniósł, iż obwiniony dodał przy tym jednocześnie, że nie był to on, gdyż w tym czasie pełnił służbę w W., jako funkcjonariusz policji. W tym zaś zakresie, Sąd przy ocenie dowodu poprzestał jedynie na lakonicznym stwierdzeniu, iż dał mu wiarę, że może nie pamiętać zdarzenia, a w szczególności, iż w dniu tym nie prowadził samochodu. Trudno przy tym pominąć, iż ustalenie Sądu Rejonowego, że obwiniony w przedmiotowym dniu miał pełnić swoje obowiązki służbowe w W., zostało zapewne oparte na oświadczeniu obwinionego zawartego w piśmie z dnia 04 września 2014 r. (k.08), przy czym okoliczność ta nie została w żaden sposób zweryfikowana żadnym innym obiektywnym dowodem. Dziwi przy tym brak weryfikacji twierdzeń obwinionego, chociażby przez zwrócenie się do jego przełożonego, czy we wskazanym przez niego okresie rzeczywiście wykonywał on obowiązki służbowe. Ponadto, Sąd a quo w zakresie wyjaśnienia podstawy prawnej zastosowanych przepisów ograniczył się tylko i wyłącznie do przytoczenia treści art. 96 § 3 kw, przy czym z niewiadomych względów nie przedstawił przyjętego sposobu ich wykładni i zastosowania. Szerszego odniesienia wymagało by również (zwłaszcza w kontekście treści art. 96 § 3 kw), wyjaśnienie enigmatycznego stwierdzenie Sądu Rejonowego, iż „wskazanie jakiegokolwiek innej osoby która mogłaby prowadzić samochód byłoby przestępstwem.” Sąd Odwoławczy we wskazanym zakresie, w ogóle nie jest w stanie odtworzyć toku rozumowania Sądu Rejonowego, przy stosowaniu tak kategorycznego stwierdzenia, przez co rzeczowa kontrola instancyjna w tym zakresie jest uniemożliwiona. W treści zaskarżonego uzasadnienia nadto próżno doszukiwać się jakiegokolwiek szerszego odniesienia i oceny dowodów w postaci relacji M. D. i P. Z. (1) złożonych w toku rozprawy z dnia 30 marca 2015 r., zgromadzonej w sprawie dokumentacji; m.in. w postaci notatki urzędowej z dnia 03 lutego 2015 r. (k. 1), Raportu nr SM. 722.012.2014 z dnia 27.08.2014 r. (k. 6) oraz pisma obwinionego z dnia 04 września 2009 r. (k. 8). Ponadto w treści uzasadnienia winno znaleźć swoje odzwierciedlenie również związane wyjaśnienie rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania, czego też w treści omawianego uzasadnienia zabrakło.

Stwierdzenie zaś ww. uchybień oraz nie wyjaśnienie przedstawionych kwestii przez Sąd I instancji nie mogło być konwalidowane w toku postępowania odwoławczego i musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku oraz przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu w Działdowie do ponownego rozpoznania. Rzeczą Sądu I instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy będzie dokonanie rzetelnych ustaleń faktycznych opartych na całokształcie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a następnie przeprowadzenie gruntownej, w tym zakresie, analizy dokonanej w sposób zgodny z regułami procesowania, logiką i doświadczeniem życiowym, a nadto w przypadku takiej konieczności sporządzenie przekonywującego uzasadnienia swojego stanowiska, w sposób wolny od uproszczeń i uwzględniający całokształt materiału dowodowego, zgodnie z wymogami art. 424 kpk w zw z art. 82 § 1 kpw. By temu zadaniu sprostać Sąd winien dążyć do wyjaśnienia wszelkich niejasności występujących w materiale dowodowym, a jednocześnie wykorzystać zarówno niniejsze uwagi, jak te zawarte w apelacji Komendanta Straży Miejskiej. Tym bardziej, że również uwaga sądu I instancji „w tym przepisie musi zachodzić wina umyślna” nie została bliżej uzasadniona, a z komentarza do art. 96 kw (red. prof. dr hab. M. B., prof. dr hab. W. R., rok wydania: 2013, wydawnictwo: C.H. B., wydanie: 6) wynika, że: „Zasadniczo do oceny strony podmiotowej stosuje się regułę z art. 5, z której wynika, że wykroczenie z art. 96 może być popełnione zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie. Wyjątek zachodzi w odniesieniu do wykroczenia z art. 96 § 1 pkt 2 popełnianego przez dyspozytora, gdyż ustawa zastrzega, że on może je popełnić tylko nieumyślnie. Jest tak dlatego, że umyślne dopuszczenie się takiego czynu jest przestępstwem.”

Konsekwencją powyższych rozważań - na podstawie art. 437 kpk w zw z art. 109 § 2 kpw – było uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Działdowie do ponownego rozpoznania.